

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce
AUTORSKÁ KNIHA NA TÉMA LIDSKÉ TĚLO
Lidské tělo
Jarmila Milerová

Plzeň 2021

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarného umění
Studijní obor Ilustrace a grafika
Specializace Kniha a tvarování papíru

Bakalářská práce
AUTORSKÁ KNIHA NA TÉMA LIDSKÉ TĚLO
Lidské tělo
Jarmila Milerová

Vedoucí práce: MgA. Mgr. Petra Soukupová
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2021

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Jarmila MILEROVÁ**
Osobní číslo: **D18B0163P**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Ilustrace a grafika, specializace Kniha a tvarování papíru**
Téma práce: **AUTORSKÁ KNIHA NA VLASTNÍ TÉMA**
Zadávající katedra: **Katedra výtvarného umění**

Zásady pro vypracování

Tvůrčím záměrem díla je vytvořit zajímavý podklad o lidském těle, který bude rozdílný od ostatních svým zpracováním.

Způsob, jímž budou ilustrace realizovány je kombinací technik. (hlavně vrstvení papíru a prošívání)

Cílem díla je přiblížit dětem zajímavosti o lidském těle.

Předpokládaný charakter výstupu je kniha, jejíž rozměr bude minimálně o velikosti formátu A5 s minimálně 10 ilustracemi ve 3 exemplářích.

Rozsah průvodní zprávy – min. 8 normostran textu a min. 10 stran obrazových příloh

Rozsah teoretické části: **min. 8 normostran textu**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování BP**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

TOBOLKA, Zdeněk. *Kniha: Její vznik, vývoj a rozbor*. Praha: Orbis, 1949.
KOCMAN, Jiří H. *Médium papír*. Vyd. 2. Brno: Vutium, 2004. ISBN 80-214-2626-8
KORDA, Josef. *Papírenská encyklopedie*. 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství technické literatury, 1991. ISBN 80-03-00647-3
KHEL, Richard. *Poselství papíru*. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-684-8
THOREAU, Henry David. *Chůze*. Praha: nakladatelství Dokořán, 2010. ISBN 978-80-7363_317-2
FORD, Adam. *Marcher en pleine conscience*. Chamalières: Lasange, 2019. ISBN 978-2-86253-791-7

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Mgr. Petra Soukupová**
Katedra výtvarného umění

Oponent bakalářské práce: **MgA. Said Ismail**
Katedra výtvarného umění

Datum zadání bakalářské práce: **31. října 2020**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2021**

Doc. akademický malíř Josef Mištera
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 31. října 2020

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2021

podpis autora

Ráda bych poděkovala své vedoucí práce MgA. Mgr. Petře Soukupové za její spolupráci a rady.

OBSAH

REŠERŠE ZVOLENÉHO TÉMATU	8
Téma a důvod jeho volby	8
Cíl práce.....	9
Mé dosavadní dílo v kontextu specializace	10
REFLEXE A DOKUMENTACE PROCESU TVORBY	12
Proces přípravy	12
Proces tvorby	14
Technologická specifika	17
Výsledný produkt.....	18
Závěr.....	19
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	20
RESUMÉ.....	21
SEZNAM PŘÍLOH	22

REŠERŠE ZVOLENÉHO TÉMATU

Téma a důvod jeho volby

Zvolila jsem si téma své bakalářské práce s názvem lidské tělo. Pod tímto pojmem si může člověk představit nespočet možností variant zpracování tohoto tématu. Jelikož mě už od mala přirozeně zajímalo lidské tělo, hlavně díky mé sestře, která studovala zdravotní školu na profesi zdravotní sestry, jsem se rozhodla s její spoluprací zhostit se právě tohoto zajímavého tématu. I když mě má sestra, když jsem byla malá, při mé nemoci doma neučila její látku do školy, tak já, ač jsem neuměla číst, jsem ji při učení poslouchala a následně ji zkoušela z jejích psaných poznámek v sešitu. Tak moc mě to bavilo. Hlavně ta spolupráce dítěte a dospělého. V mých očích již už byla i na studiu velký dospělák. Díky tomu jsem se rozhodla pracovat dál s dětmi. Proto moje ilustrace o lidském těle mají pouze přiblížit určité zajímavosti, které jsem vybrala s pomocí mých synovců, ale také rozvíjet jejich tvořivost, fantazii a v neposlední řadě také i vědomosti. K hravosti podle mého názoru patří i troška přidaného vědění. Nejedná se o anatomii lidského těla, a tudíž jsem si mohla dovolit povolit uzdu své tvořivosti.

Když jsem se zajímala o zpracování jiných publikací tohoto zaměření, našla jsem jen pramálo uspokojujících. Sice je jich opravdu dostatek k výběru v knihovnách či na internetových stránkách, ale vše mají něco společného. To jsou převážně ilustrace tvrdé a nepřesné, ač se jedná o anatomii a údaje jsou často roztržitě poházené na stránkách, mnohokrát s nevkusným rámečkem či zabarvením, aby to čtenáře pravděpodobně zaujalo. Ale tak tomu není. Snažila jsem se tedy moje čtenáře obohatit o čistější verzi oproštěnou od nevkusných typografických záležitostí a doplnit text ilustracemi, které budou zajímavé sami o sobě, rozvinou představivost, budou rozdílné od všech svým zpracováním a hlavně zaujmou. Dalo by se říci, že mojí inspirací byla spousta z mého hlediska nekvalitních zpracování knih o anatomii a já se chtěla od toho oprostit a udělat zajímavý podklad o lidském těle, nejedná se o anatomii. Má představa výsledné knížky, je spíše pro starší děti, protože už mají naučený přibližný přehled o anatomii lidského těla, stále chci podpořit jejich nekonečnou mysl a pohled na svět jinými očima. Rozhodla jsem se vytvořit tedy lidské tělo originálně pro děti a v očích dospělých jako krásnou knihu.

Do mé knížky jsem se rozhodla dát zajímavosti týkající se lidského těla, které zahrnují rozdělení do několika soustav. Celkem jsem vybrala pět hlavních, které mě nejvíce vždy zajímali, považuji je také za jedny z nejdůležitějších, a hlavně jsem se snažila o smysluplnost a komplexnost výběru. Ač se jedná o pouhý zlomek výčtu zajímavostí, nechtěla jsem vytvořit knihu o celém lidském těle, protože to už by se mohlo podobat anatomii. Myslím si, že je to stěžejní výběr informací, které by mělo každé starší dítě vědět a samozřejmě i dospělý člověk. Témata soustav jsem probírala s mými synovci, jelikož jsem chtěla vědět i názor dětí, také jsem si o konzultaci řekla své sestře. Ta mi zkontrolovala text, zda je správný, protože tomu rozumí. Je to matka, ale také i zdravotní sestra.

Jelikož jsem do samotného výběru zpracování chtěla vnést zajímavý prvek, vybrala jsem si práci s ručním papírem. Začala jsem objevovat jeho krásy již ve druhém ročníku, když jsem zpracovávala básničky na konkrétní písmena v abecedě pro děti. Dalším důvodem byla bohužel i omezenost prostředků a možností díky nešťastné situaci ve světě a zápasení s nakažlivou nemocí. Díky tomu, že jsem měla rodiče podnikatele, kteří bohužel zkrachovali před několika lety, díky obrovským záplavám na Moravě, jsem mohla použít jejich staré spisy, účtenky a složky. Když to nezachránilo je a jejich podnikání, tak aspoň mne a mojí práci. Nemohla jsem jinak sehnat potřebný materiál při všech opatřeních, které znovu nastaly zrovna při mých začátcích na bakalářské práci. Ale jsem tomu i neskonalé vděčná, protože jsem se vrátila k práci s ručním papírem, která mě velice baví a naplňuje.

Cíl práce

Rozhodla jsem se vytvořit knížku pro děti, protože mám k nim velice blízko. Po shlédnutí nespočtu vypracovaných knih o lidském těle, které byly graficky i typograficky neuspokojivé aspoň v mých očích. Jednalo se hlavně o provedení samotných ilustrací a uspořádání textu. Jsem si dala tedy za úkol vytvořit zajímavé zpracování informací o lidském těle, které mají pouze přiblížit určité zajímavosti, které jsem vybrala s pomocí mých synovců. Působit typograficky přehledně a čistě bez jakýkoliv nevzhledných barevných rámečků, které jsou hojně užívány v jiných publikacích. Další důležitým bodem se pro mě stalo také rozvíjet dětem pomocí netradičního zpracování ilustrací o lidském těle jejich tvořivost, fantazii a v neposlední řadě také i vědomosti. K hravosti totiž podle mého názoru patří i troška přidaného vědění. Nejedná se o anatomii lidského těla, a tudíž jsem si mohla dovolit povolit uzdu své tvořivosti a využít pro své dílo nový neobvyklý způsob zpracování ilustrací částí našeho těla pomocí vytrhávání, vrstvení a lepení vyrobeného ručního papíru a jeho různé tloušťky i struktury. Chci tímto v dětech podnítit jejich představivost, dále ji rozvinout dále také vzbudit zájem o samotný proces výrobu papíru. To se mi také již podařilo na mých synovcích a neteři.

Mé dosavadní dílo v kontextu specializace

Výtvarnému kouzlu jsem propadla už jako malá. Od útlého věku jsem držela v ruce voskovky, tužky či propisky. Neustále něco ve mně mi říkalo, ať kreslím. Již na základní škole objevili moji učitelé náznak mého nadání. Začala jsem chodit také na Základní uměleckou školu F. L. Gassmanna v Mostě, kde jsem se začala učit počítačovou grafiku a základy kresby. Jednoznačně mě na nápad s přihlášením na střední uměleckou školu přivedla právě učitelka Martina Bošková, která tam vyučovala. Díky ní jsem nacházela postupně taje kresby a oblíbila jsem si kopírování mnoha známých umělců, abych se i po jejich smrti od nich jako mistrů naučila co nejvíce. Nejvíce mě na základní škole přitahovaly kresby známého německého kreslíře, malíře, grafika a teoretika umění Albrechta Dürera. Zkoušela jsem se skrz jeho kresby naučit více o anatomii lidského těla. (viz Příloha 1)

Postupně se začali dozvídat lidé v mém okolí, že podle jejich laického názoru mám talent. Začali se mi tedy hojně nabízet objednávky na kresby portrétů. Protože výsledný obraz měl být vždy překvapením, musela jsem kreslit podle fotografií. Často i podle jen starých fotografií na občanský průkaz, a to bylo i v případě, kdy jsem kreslila pro rodinu jejich zesnulé. (viz Příloha 2) To jsem se dozvěděla až po dokončení kresby, kdy mojí práce zahlídla jejich náhodná příbuzná, která o tom nevěděla. Na místě se rozbrečela a já netušila důvod. Po zjištění důvodu jejího pláče, jsem měla opravdu zvláštní pocit. Ona, ač nevědoma mé zakázky ihned poznala, o koho jde a velice ji to dojalo. Následně jsem měla ještě několik zakázek o portréty, ale také i zvířecí miláčky, i když se nejradši věnuji lidskému tělu. (viz Příloha 3) Nejsilnější moment ale byl právě s tím portrétem zesnulého a já se rozhodla dál pokračovat ve studiu umění. I když jsem velice uvažovala následovat moji sestru a studovat zdravotní školu, šla jsem touhle cestou.

Mé studium na Střední umělecké škole grafické v Jihlavě bylo zaměřeno na obor nesoucí název Klasická umělecká tvorba. Už na ZŠ jsem pochopila, že mě to více táhne ke klasické ruční tvorbě než k té digitální. Zde jsem se naučila pro mne novým technikám, které si mě hned získaly. Jednalo se o techniky umělecké grafiky tisku, a to z hloubky jako je čárový lept, akvatinta či suchá jehla. (viz Příloha 4) Také jsem se věnovala tisku z výšky – linorytu, a touto technikou jsem vypracovávala jednu část maturitní zkoušky. Jednalo se o portréty lidí v černobíle podobě, protože ta se mi stala jednou z nejbližších v té době. (viz Příloha 5) Druhá část mé maturitní zkoušky se věnovala také portrétům náhodných lidí, kteří mě pokaždé něčím zaujali. Byli to lidé z blízkého okolí či náhodní kolemjdoucí, které jsem potkala při dojíždění do školy na autobusovém nádraží na Florenci v Praze. V téhle části jsem se věnovala ale malbě. Chtěla jsem jejich podobiznami zdokumentovat, jejich specifické rysy, které mě zaujaly či v případě kdy jsem dotyčně znala pro jejich zvyklosti a chování. (viz Příloha 6) Dějala jsem si spousty rychlých skic na místě a následně jsem je vypracovala do obrazu.

Ted' vidím, že vše mně postupně připravovalo na mé budoucí studium knižní vazby a ilustrace, i když v té době by mně to s velkou pravděpodobností nenapadlo. Protože na knižní vazbu jsem narazila už v prvním ročníku a následovala celá řada dalších zajímavých rozdílných technik jako například již zmíněná umělecká grafika, freska, mozaika či počítačová grafika. (viz příloha 7) Pro můj obor nesoucí název Kniha a tvarování papíru jsem se rozhodla z několika důvodů, hlavním příčinou byla touha zabývat se ručním řemeslem, nikdy mě elektronická tvorba nechytila tak jednoznačně u srdce, potřebovala jsem vždy mít práci ve svých rukou a ten pocit z hmatatelného výsledku pro moji dušičku. Zprvu jsem s úplnou přesností nevěděla, co od studia knižní vazby čekat, ale již v průběhu studia jsem si tvorbu krásných knih a samotnou knihařinu zamilovala.

V prvním ročníku zimního semestru na FDU bylo celoškolským tématem klauzurních prací cesta do školy. Jelikož jsem neměla úplně šťastný začátek studia v Plzni, rozhodla jsem se zpracovat toto téma černobíle, abych vykreslila nádech mých emocí. Dlouho jsem hledala vyhovující techniku pro mé ilustrace, byl to pro mne zajímavý oříšek. Nakonec jsem si vybrala kovovou fixírku a pomocí šablon jsem přestříkávala ve vrstvách kresby v různých odstínech černou tuš. Tak vznikaly postupně moje ilustrace, které jsem následně lepila na hotové leporelo v 3D efektu. Tato práce mě velice bavila v náhodnosti vytvářených stříkanců, které jsem chtěla převést v něco smysluplného a konkrétního. (viz Příloha 8)

V letním semestru jsem se chtěla zase uchopit barev a vytvořit knížku pro děti. Vybrala jsem si pohádku O kouzelném talířku a šťavnatém jablíčku, která mě svým dějem velice zaujala. Chtěla jsem ji zpracovat jiným způsobem, proto jsem si vybrala možnost udělat ilustrace z papíru. Abych sjednotila jejich ráz, použila jsem pouze tři odstíny na každou konkrétní ilustraci a celou knížku držela v podobném odstínu. Barva, která se mnohokrát opakovala v knize, je použita i na předsádku. Tím jsem docílila jednotnosti. Použila jsem harmonikovou vazbu, která se mi velice líbí. Knížka může tímto způsobem zpracování sama stát či vyndat z kapsy na deskách. Navíc stránky musí být silnější, a to je z mého hlediska praktičtější pro děti a jejich zacházení s knihami. Se svou prací jsem velice spokojená, je hravá, má dynamiku a čtenáře dozajista upoutá. V tomhle semestru jsem se velice naučila a použila jsem vědomosti i na své bakalářské práci. (viz Příloha 9)

Druhý ročník začal pro mě být přínosný v tom že, jsem hledala další možnosti prací s papírem. V tomto období jsem se dozvěděla o kráse ručního papíru a také jeho výroby. Proto jsem se rozhodla ho využít pro moji další klauzuru. Mám ráda děti, tak jsem se rozhodla udělat tentokrát hravější práci právě pro ně. Nazvala jsem ji Hrátky s papírem. Jedná se o ilustrování básniček na konkrétní písmena v abecedě, jdoucí po sobě podle názvu knihy. Ilustrace jsem vytvářela přímo na sítu s papírovou hmotou pomocí bavlnek, nití a odstřížků různé barevných papírů. Jednotlivé listy jsem vložila do ručně vytvářené čisté krabice. Také jsem k tomu vytvořila i menší knížečku, kde jsou ilustrace doplněné o text. Tato práce byla velice hravá a taky mě tak bavila. Jsem s ní vcelku spokojená, a hlavně díky ní tvořím svůj ruční papír. (viz Příloha 10)

Začátkem letního semestru se bohužel objevil Covid-19. Tudíž jsme všichni museli pracovat doma a v ústraní. To se značně podepsalo na mé práci. Netušila jsem vůbec, jak se zhostit klauzurní práce. Nakonec jsem se rozhodla pracovat s papírovou hmotou, kterou jsem různě barvila a vytvářela z ní několik objektů. Ty pak společně tvořily celek. Povídku, kterou jsem si vybrala, jsem začala často poslouchat při malbě. Jmenuje se Čaroděj a skákající hrnec a je součástí Bajek Barda Beedleho od J. K. Rowlingové. Tento semestr byl velice pro mě náročný, a hlavně samotná klauzurní práce. Výsledná tvorba mě naučila, že se dá z rozmixované papírové hmoty získat znovu život, a to v podobě velkého objektu. Do mého díla jsem zapojila i synovce, kteří se potřebovali zabavit a dala jsem jim za úkol vytvořit jeden z objektů – slimáky. Díky tomu jsem se zabavila v těžké době a dala mé klauzuře větší smysl. Jejich výsledné slimáky jsem v klauzuře nepoužila, nehodily se mi do výsledného díla. Ale jejich hodnota měla úplně jiný význam. (viz Příloha 11)

REFLEXE A DOKUMENTACE PROCESU TVORBY

Proces přípravy

Zpočátku jsem zamýšlela knihu úplně s jiným záměrem. Chtěla jsem propojit svět nevidomých s tím naším. K tomu jsem si již sháněla obrazové podklady a informace. Navštívila jsem i prodejnu v Praze, která se tím to zabývá. Viděla jsem knížky určené pro nevidomé a ty svým zpracováním byly do očí. A tak jsem chtěla udělat graficky kultivovanou knížku s vystouplými ilustrace na propojení obou světů. Jenže jsem k tomu potřebovala docházet i ke konkrétním lidem s tímto hendikepem. Díky znovu rozšíření nemoci Covidu-19 po naší republice, jsem se toho musela vzdát. Omezilo se navštěvování, tak jsem změnila na to svůj názor, pro koho bude knížka určená.

Rozhodla jsem se ale udržet ve vrstvených ilustracích, které bych ladila pouze do čisté bílé barevnosti. Věděla jsem, že opravdu chci zpracovat téma lidské tělo. Pouze vynechám část pro nevidomé. Chtěla jsem dílo vždy prošívat různě širokými bavlnkami a nitěmi. Omezit jejich barevnost hodící se k tématu, a to na červenou a modrou v různé škále odstínů. (viz Příloha 12) Bylo náročné sehnat v té situaci potřebný materiál. Díky tomu se práce neustále zdržovala. Když jsem sehnala materiál, mohla jsem se pustit do díla. Vybrala jsem si menší formát, chtěla jsem, aby byl příjemný do ruky. Prošívání ilustrací přes tvrdou vrstvenou čtvrtku nešlo ani zdaleka tak rychle, jak bych potřebovala. Ale svým způsobem mě ten proces uklidňoval. Když mělo dojít na konzultaci, probíhala pouze formou na dálku skrze fotografie. Zdálo se zprvu, že bych se napodruhé mohla ubírat správným směrem. Bohužel s odstupem času, jsme se s mojí vedoucí ateliéru Petrou Soukupovou shodly na jiné formě zpracování. Vše se vlekl a bylo složité na dálku a já se už začala bát. Zkoušela jsem vrstvit ilustrace, aby bylo stále zajímavé po nich přejíždět prstem i s papíry s různými odstíny bílé. (viz Příloha 13) To se mi zdálo také jako nevyhovující. Vše bylo takové čisté, upjaté, a ne mých představ.

Musela jsem si dát chvíli pauzu, abych nabrala novou tvůrčí náladu. Přešla jsem tedy na výběr samotného textu a zabrala se do mnoha knížek o anatomii. Všechny mi přišla podobné, měly složité texty neuspořádané s nevkusnými rámečky a zabarvením. Ilustrace byly většinou dělány formou vyfocení figuríny či vytvářely nepříjemný tvrdý pocit a byly nepřesné. Kresebně zpracovávané části těl byly spíše pro starší děti či studenty na střední škole. Ale tato forma byla také častá. Ani jedna varianta nepočítala s hravostí, zajímavostmi a představivostí. Navíc anatomie je opravdu rozsáhlá a nejde zmínit opravdu vše. Rozhodla jsem se tedy udělat výňatek zajímavostí o lidském těle a základních informacích. Obohatit to o hravé a netradiční pojetí ilustrací.

Zvolila jsem si způsob vytvoření ilustrací pomocí recyklace starých dokumentů, účtenek a faktur od mých rodičů, když ještě podnikali. (viz Příloha 14) Přišlo mi to jako skvělý nápad, a hlavně jsem se mohla vrátit k mé oblíbené výrobě ručního papíru. Jelikož se jednalo o lidské tělo, začala jsem barvit odstíny papírů do omezené škály tělové, khaki a růžové. Abych udržela jednotu a lehkost. Snažila jsem se o různé vzory, odstíny, záhyby a tloušťky. Chtěla jsem docílit zajímavosti a jedinečnosti. Také jsem pracovala i s náhodou, pokusy a omyly. Musela jsem vyměřit přesný poměr barvy, papíru a lepidla pro požadovaný odstín. Prvně jsem ještě ilustrace kombinovala s šitím a vynechaným prostorem, to už ale bylo moc a člověk nevěděl, co je tam důležité. To byl důvod úplného oproštění se od šití. (viz Příloha 15)

Jelikož jsem ve druhém ročníku vytvářela kresbu přímo na papírovou hmotu na sítu, řekla jsem si, že udělám změnu. Chtěla jsem také opravdu zanechat původní nápad vrstvení a řešení bylo tady. Vyrobita jsem si prvně nespočet svých papírů široké škály. Ty pak vzít a vytrhávat části lidského těla. (viz Příloha 16)

Musela jsem se rozhodnout o velikosti výčtu zajímavostí. To byl celkem oříšek. Vybrala jsem si podle sebe několik hlavních soustav. Poté jsem je probrala se svojí sestrou a s jejími dětmi. Zajímali mě názor odborníků (zdravotní sestry a děti). Konečné rozhodnutí padlo na pět soustav v našem těle. Byla jsem s tím to výběrem spokojená. Vynechali jsme endokrinní a rozmnožovací soustavu, smyslové orgány i kapitulu o buňkách. Podle jejich názoru a dalších nejmenovaných sedmi dětí z okolí, jsem se rozhodla zaměřit svou knížku o zajímavosti v oblasti kostí, svalů, dýchací soustavy, srdce společně s krevním oběhem, trávicí a nervové soustavy.

Díky tomu, že jsem ráda sledovala už od dětství francouzský seriál: Byl jednou jeden život, který se snaží mladším dětem postupně vysvětlovat informace o našem těle. A při hlídání mé neteře jsem na něj znovu narazila. Stal se tak doprovodným zdrojem mých informací. Ale svoje zpracování knížky jsem se rozhodla udělat úplně jiným způsobem.

Do svého procesu přípravy jsem zapojila i synovce, kteří si mohli na vlastní kůži vyzkoušet výrobu ručního papíru. Abych sama pro sebe věděla, jak je samotná práce přípravy osloví a také jsem je chtěla vzdělat pro jejich bližší pochopení a sblížení s papírem jako takovým. Vybrala jsem pro ně jednoduchý úkol s pozitivní motivací. Měli udělat přáníčko z lásky pro jejich maminku k Mezinárodnímu dni žen. Překvapilo mě jejich nadšení, šikovnost a učenlivost. Nejprve si neuměli vůbec představit, že by si mohli vytvořit vlastní papír ani jeho namáčení ve vodní lázni a následné mixování na kaši v mixéru. Poté zkušenosti s výrobou by ho chtěli dělat znova a znova. Z vlastních výsledných přání byli velice spokojeni, a dokonce se tím poté chlubili i svým spolužákům. To mě velice potěšilo, protože i když je má knížka o lidském těle, mohla by děti svým zpracováním natolik zaujmout, že si společně s rodiči či své pomoci vyhledají také třeba více informací o ručním papíru. Tím se vzdělají i dalším bonusovým způsobem, který můžou vyzkoušet i v praxi. (viz Příloha 17)

Druhý úkol jsem pro ně vymyslela už týkající se mého tématu. Chtěla jsem pro sebe vědět i samotný pohled dětí na lidské tělo. Poprosila jsem je tedy o kresbičky na mé vybrané soustavy. Jednalo se o děti ve věkovém rozpětí od devíti do jedenácti let. Mladší děti nechtěly moc spolupracovat a bylo to pro ně podle jich samotných těžké. Výsledné obrázky mě mile překvapily a inspirovaly. (viz Příloha 18)

Následovala pak má práce s řadou skic v hlavě i na papíře. Zjednodušování a stylizování pro lepší názornost. Vymyšlení zajímavých kompozic, dlouhé hodiny trhání, lepení a vrstvení ručního papíru na sebe do požadovaného výsledku. Nejdůležitější prvkem bylo vymyslet způsob zpracování textu. Jak dostat samotný text na můj vyráběný ruční papír. Přemýšlela jsem nad více variantami jako například sítotisk, knihtisk či dokonce koupit ruční papír z Losin. Na něj následně dát moje ilustrace. Tato varianta by změnila úplně celý nádech knížky, tak jsem od ní rychle upustila. Chtěla jsem si text sama vytisknout pomocí techniky knihtisku ve školním ateliéru. Díky zavření škol a distanční formě všeho jsem musela zase hledat jiné řešení. Na nápad přenést tištěný text pomocí syntetického ředidla mě přivedl pan učitel Said Ismail, když jsem s ním konzultovala rozpracované ilustrace. To bylo velice příjemné řešení, které ve výsledku vypadá i uspokojivě. Líbí se mi na tom právě ta originalita každého tisku, různorodost v tmavosti jednotlivých písmenek a můj dobrý pocit z vlastní vykonané práce. (viz Příloha 19)

Proces tvorby

Nejdůležitější částí mého díla se stala výroba ručního papíru. Nejprve jsem musela odstranit ze starých dokumentů spony, následně papíry rozdělit na čtyři menší části, ty jsem pak mohla vložit do domácího skartovače, abych tak docílila menších kousků papíru. Připravené množství jsem si vložila do mísy a zalila vždy horkou vodou. Tím se papír rychleji změkčil a já nemusela čekat tak dlouhou dobu. Změkčený mokký papír jsem i s větším množstvím vody dala rozmixovat do mixéru. Nechávala jsem ho tam vždy tak dlouhou dobu podle toho, jak jsem chtěla mít rozmělněnou směs. Následně jsem ji přendala do větší mísy a dodala dostatek vody, abych se směsí mohla dále pohodlně pracovat. Pro obarvení papíru jsem si vybrala barvy na textil. Časem jsem se naučila odhadnout množství barvy. Zjistila jsem, že pro lepší zbarvení je lepší pracovat s teplou vodou a vždy špetku octa přidat do směsi. Lépe se barva dostane do papíru a ten je poté také více příjemný na dotek. Aby vše hezky drželo pohromadě, určila jsem si také množství přidávaného lepidla značky Herkules.

Následovalo vylívání směsi na připravené síto s rámečkem. Díky němu se udrží formát a okraje papíru jsou více zarovnané. Po mnoha zkušenostech jsem se naučila dělat papír s gramáží, jakou jsem zrovna potřebovala. Vylitá směs papíru na sítu se vytačením vždy přendala na připravenou netkanou textilií a následně přikryla druhou. Takto zhotovené papíry jsem sušila doma vedle sebe rozmístěné na stole. Po usušení jsem odkryla netkanou textilií a pokaždé papíry ještě přežehlila. (viz Příloha 20) Když jsem měla takto připravených dostatek papírů, mohla jsem se pustit do vytváření ilustrací. Ty jsem vytrhávala, vrstvila na sebe a lepila pomocí Herkules.

Pro moji lepší představu o celé knížce a jejímu rozložení jsem si udělala malou maketu. Díky ní jsem si udělala ucelenější představu o uspořádání textu, kompozic ilustrací a také i počtu stran. Přemýšlela jsem také, jakou formou dám moje listy ručního papíru dohromady do celistvé knížky. Vyzkoušela jsem si vyrobit také maketu, které se mi líbila, ale její výsledek mě už poté moc neoslovil. Nelíbil se mi rozdíl vzhledu desek a hřbetu, do kterého by se vkládaly samotné listy papíru. (viz Příloha 21)

Přišlo na řadu i otázka řešení textu, výběru písma, jeho rozvržení na stránce a také jeho samotné sepsání. Rozhodla jsem se udělat si pomyslnou maketu v Adobe InDesignu, abych mohla následně typografii konzultovat i na dálku. Nakonec jsem vybrala písmo Candara o velikosti 16 bodů a na nadpisy 30 bodů. Okraje knihy jsem zvolila větší tedy 45 mm z každé strany. U titulů jednotlivých kapitol jsem je lehce zvýšila. K těmto velikostem jsem došla pomocí zkušebních tisků, rozvržení textu k formátu a vzhledu samotných ilustrací. Navýšila jsem i samotný proklad na 22 bodů a také opticky navýšila kerning mezi písmeny. Docílila jsem tím lepší čitelnosti a vzdušnosti textu. Rozvržení jsem dělala podle několika typu mřížek, poté jsem si vybrala tu nejvíce vyhovující. Na stránky jsem k textu přidala také i narychlo vyfocené ilustrace, abych mohla konzultovat s paní Hudečkovou písmo. Společně jsme došly k výsledku ponechání vakátu u každé kapitoly. Pro větší přehled a vytvoření příjemného prostoru v knize. Jsem spokojená s výběrem fontu písma. Candara je sice označována za bezserifové písmo, přesto má zřetelně skryté serify, které podle mého názoru lépe drží řádek a zajišťují lepší čitelnost písma než u běžného typu bezpatkových písmen. Candara působí velice hravým dojmem díky změně velikostí v duktu, ale přesto je dobře čitelná i na mém ručním papíře. Tato verze rozvržení a velikosti textu byla určena pro originální výsledek mé krásné knihy z ručního papíru o rozměru 270 x 340 mm.

Pro druhý typ zpracování knihy jsem si vybrala tištěný způsob, protože je tato kniha myšlena pro děti a pro jejich zacházení bez pomoci rodičů je lepší tato varianta. Proto jsem se rozhodla i přizpůsobit zde trošičku celkovou velikost formátu. Připravila jsem si jeho náčrt a došla tak k výslednému rozměru 210 x 290 mm. Spleené dvojstrany ručního papíru s ilustracemi jsem si nejprve nafotila na fotoaparát, abych je následně mohla digitálně zpracovat pro tisk. Kvůli změně velikosti formátu jsem také došla k zmenšení písma na 14 bodů, které poté více vyhovuje formátu, ale je stále uzpůsobeno

pro dětskou četbu a také jsem lehounce upravila jeho rozvržení, které ale je stále navazující na samotný originál knihy z ručního papíru. Textový rámeček v obou případech držím na stránkách stejný a má velikost 170 mm. Musela jsem si připravit několik zkušebních tisků na formát SRA3, abych docílila co nejlepších výsledků v podobném odstínu jako u ručního papíru. Tím nastal menší problém. Každá stránka tisku se vytiskla v trošku jiném odstínu či v horším případě skoro vůbec. Bylo nutné s paní tiskařkou vyřešit vše potřebné k co nejlepšímu výslednému tisku, jaký byl možný. Tohle vše bylo nutné udělat před samotným ručním tiskem textu pomocí ředidla na originály, aby nebyl na fotografiích už vytisknutý text, protože kvůli dodržení jeho správnosti bylo potřeba ho přidat v digitální podobě.

Po vytvoření schváleného textu následovalo jeho vytisknutí v zrcadlené formě na obyčejný kancelářský papír, aby vyšel správný výsledek při samotném ručním tisku. Zkoušela jsem tisknout i text v jiných odstínech než jen černé, ale došla jsem k jednoduchému a čistému výsledku písma v černé barvě. Při ručním tisku samotného textu jsem postupovala následovně. Zrcadlově vytisknutý text jsem pomocí naměřených značek z připraveného souboru v Adobe InDesignu přenesla pomocí pravítka a tužky na svůj ruční papír. Aby tituly byly v plánované výšce k formátu papíru společně i se samotným textem. Po zakreslení značek jsem si jednotlivý text nařezala a položila na papír, který jsem si připravila na desku lisovacího stroje. Kousek dál jsem na čistý kancelářský papír nanášela hadříkem syntetické ředidlo c6006 v dostatečném množství, to byl základní předpoklad pro dobrý výsledek tisku. Urychleně jsem položila natřený kancelářský papír na můj připravený ruční papír, přikryla kusem igelitu, ten je tam potřebný k udržení působení samotného ředidla, poté jsem vše přikryla filcem a vylisovala v samotném lisu. Tam jsem musela prvně několika zkušebními tisky zvolit správný tlak, vyměnit také nevhodný filc a zjistit rychlost lisování. Pomocí praxe jsem přišla na nejlepší způsob tisku titulů, ten byl rozhodující pro sytost. Nadpis musel být pokaždé na konci papíru dál od lisu, aby mohlo ředidlo déle působit a tisk vyšel správně. Byl to celkem náročný proces na vychytání všech problémů a maličkostí, které si mi v ateliéru s pomocí pana Saida Ismaila podařilo vyřešit. Líbí se mi originalita tisku, jeho různorodá sytost mi sedí k celkové práci a působí to velice příjemným dojmem. (viz Příloha 22)

Následně přišla řada na konečné sestavení knihy. Vybrala jsem si pro moji práci harmonikovou vazbu, kterou jsem aplikovala na obě varianty. Tuto vazbu mám velice ráda. Je v menší míře užívaná, používá se na ní papír s vyšší gramáží a je možnost postavení výsledné knihy a její vytažení z desek. To mi přijde velice hravé a nápadité hlavně pro děti. Rovněž je vyšší gramáž papíru vhodná pro manipulaci dětí. Protože se jedná o rozdílné materiály knih, bylo nutno přizpůsobit tomu také i samotnou harmonikovou vazbu. Při zpracovávání ručních papírů jsem na slepení použila udělaný pšeničný škrob jako lepidlo. Na jednotlivé dvojlisty jsem natřela knihařským škrobem proužek o velikosti přibližně jednoho centimetru. Následně jsem je lepila k sobě a snažila se vše zarovnat na hřbet knihy. Nechala jsem ale rozdílné velikosti papíru ze stran a jeho různé přesahy. Skvěle to doplňuje hravost a rozmanitost ručního papíru, proto jsem se neuchýlila k přesnému zarovnání stran mé knihy. (viz Příloha 23)

U zpracování tištěné verze druhé knihy je to ale jiné. Tam následuje typický způsob zpracování harmonikové vazby a rovných stránek. Vytisknuté dvojstrany bylo prvně nutné stránku po stránce ručně oříznout ve školní řezačce, nacházející se v ateliéru. Následně jsem poté došla k ručnímu bigování stránek pomocí knihařské kostky, a to nejen ve středu, ale také i centimetrovém proužku, který slouží k přilepení další po sobě jdoucí stránky v knize. Sice máme v ateliéru k tomu určený stroj, ale s jeho ne zcela přesnými výsledky nejsem spokojená, a proto jsem se rozhodla vše udělat ručně. Díky bigování jdou stránky lépe ohýbat a také dochází v menší míře k popraskání samotného papíru v přehybu. Také je důležité dbát na správné vlákno papíru a vše přehýbat jeho směrem. Na svou

knihu jsem použila papír Spektrum 300 g/m². Jelikož jsem tento papír již dříve použila, nemusela jsem dělat zkoušky ohybů této gramáže papíru, což mi ušetřilo trošku času navíc. Vše jsem k sobě přilepila pomocí oboustranné lepenky a snažila se o dodržení rovného vzhledu knihy. (viz Příloha 24)

Připravený knižní blok jsem si naměřila. Pomocí takto získaných údajů jsem si na lepenku o tloušťce 1,5 mm narýsovala přední a zadní část desek a vyřízla je. Poté jsem si změřila šířku hřbetu, ten jsem vyřízla z lepenky o tloušťce 1 mm a přidala k jeho šířce další 2 mm, kvůli tloušťce mojí knihy. Pomocí kancelářského papíru jsem si všechny tři části desek svěřila dohromady a nechala zaschnout zatížené prkénky. Mezi hřbetníkem a deskami jsem musela odhadnout správnou mezeru a došla jsem k velikosti 11 mm, aby se kniha dala dobře otevírat. U normální šíře knih se používá mezera pouze kolem 8 mm. Poté jsem celé desky potáhla knihařským plátnem, které se svou strukturou a barvou hodí k mému ručnímu papíru. V této fázi jsem nechala lisovat desky přibližně 30 minut. Po vyndání z lisu jsem zařízla plátno a rozdíl materiálu vyrovnala nalepením vhodného papíru a také potáhla vnitřní stranu hřbetu stejným plátnem. U harmonikové vazby je vidět totiž i rub samotných desek. Posledním a velice precizním krokem bylo nalepit v přesné velikosti a zarovnání tentýž natištěný papír, jako je použit v knize, na přední i zadní stranu desek. Tento krok mě stál více času, a to ve vyměřování velikostí papíru, také jsem musela počítat s jeho natažením po natření lepidla. Pro lepší výsledek jsem si udělala pár zkoušek, abych došla k co nejvíce uspokojivému výsledku. Vše jsem lepila kombinací lepidla Herkules a udělaného pšeničného škrobu. Nechala jsem výsledné desky lisovat v lisu asi 40 hodin. Poté jsem si už pouze vyměřila velikost kapsy, aby šla stránka hezky vyndat, a nalepila na desky. Pro větší pevnost a odolnost při opětovné manipulaci vyndávání knižního bloku z kapsy jsem první a poslední stranu vyztužila nalepením stejného papíru. (viz Příloha 25)

Pouzdro jsem vytvořila ve dvou různých typech zpracování. Podle potřeby originální a tištěné verze knihy. Použila jsem černou lepenku o šířce 1 mm na obě varianty. Na tištěnou verzi knihy jsem udělala jednoduché, čisté a praktické pouzdro z jednoho kusu lepenky slepené pomocí lepidla Herkules. Na knížku z ručního papíru jsem vytvořila jednoduchou krabičku ze dvou kusů lepenek, kde na víku je vyříznutý otvor a je skrze něj vidět přímo na knihu a její samotný název. Jemně to tak podtrhuje celkovou vzhled. (viz Příloha 26)

Knihu s pouzdem jsem zhotovila ve třech exemplářích.

Technologická specifikace

Na tištěnou verzi knižního bloku a předsádky je použit papír Spektrum 300 g/m², barva přírodní bílá.

Na potah desek je použité knihařské plátno a také papír Spektrum 300 g/m², barva přírodní bílá.

Na zadní a přední část desek knihy je použita lepenka o tloušťce 1,5 mm.

Na hřbetník desek a pouzdro je použita lepenka o tloušťce 1 mm.

Knihu jsem lepila harmonikovou vazbou pomocí oboustranné lepenky a vložila do desek pomocí vytvořené kapsy.

Na jednu knihu bylo použito 32 ks papíru Spektrum přírodní bílá 300 g/m² ve formátu SRA3, 2 ks lepenky o tloušťce 1,5 mm ve formátu 210 x 290 mm, jeden proužek lepenky o tloušťce 1 mm o 62 x 290 mm, knihařského plátna o přibližné velikosti 295 x 462 mm. Na jedno pouzdro byla použita jedna černá lepenka o tloušťce 1 mm s rozměry 220 x 295 mm.

Na originální verzi knihy z ručního papíru bylo použito velké množství starých dokumentů, složek a účtenek. Na pouzdro byla použita černá lepenka o tloušťce 1 mm. Knihu jsem lepila pomocí pšeničného škrobu.

Výsledný produkt

Výsledným produktem je Autorská kniha na téma lidské tělo, nesoucí totožný název. Je zpracována harmonikovou vazbou s pevnými deskami s rovným hřbetem s rozměry 220 × 295 × 64 mm. Desky jsou vytvořeny z lepenky o tloušťce 1,5 mm, hřbet je z lepenky o tloušťce 1 mm. Desky knihy jsou potaženy knihařským plátnem, přední a zadní deska jsou potaženy potištěným papírem Spektrum 300 g/m². Kniha je tištěna na též papír Spektrum pomocí digitálního tisku. Knižní blok tvoří 56 stran, obsahuje nafocených a následně vytištěných 23 ilustrací částí lidského těla, vytvářených pomocí trhání, vrstvení a lepení ručního papíru na sebe. Kniha je vložena do jednoduchého pouzdra z lepenky o tloušťce 1 mm. Je zhotovena ve dvou exemplářích.

Výsledným druhým produktem je originální verze z vytvářeného ručního papíru zabarveného do odstínů týkající se lidského těla. Je to krásná kniha zpracována upravenou harmonikovou vazbou lepenou pomocí pšeničného škrobu s volným hřbetem. Desky jsou tvořeny z téhož zesíleného ručního papíru. Text v knize je tištěn ručně pomocí syntetického ředidla c6006 a mechanického lisu. Celková kniha má rozměr 297 x 365 x 60 mm. Knižní blok tvoří 56 stran, obsahuje 23 originálních ilustrací částí lidského těla, vytvářených trháním, vrstvením a lepením vyrobeného ručního papíru na sebe. Ilustrace jsou vlepeny pomocí lepidla Herkules na samostatné stránky knihy. Kniha je vložena do pouzdra o tloušťce 1 mm.

Závěr

S výslednou knihou jsem spokojená. Líbí se mi její zmenšený formát v tištěné podobě, který je přizpůsoben dětem, také je příjemný do ruky a zároveň v něm nejsou ilustrace příliš malé. Oproti tomu velikost originálu je zase větší, ale v tom naopak vynikne kouzlo ilustrací a samotného ručního papíru. Jsem spokojená s barevností vyrobených ručních papírů, která je příjemná, dobře vyladěná a ladí k lidskému tělu. Barevnost tištěné verze jsem se snažila doladit, jak nejvíce to šlo. Myslím, že je má kniha přehledná a jednoduchá, protože je sázená podle jednoho vzorce a je rozdělena do kapitol. V knize je dost čistého prostoru, i díky použitému vakátu, takže čtenář není příliš rozptýlen. Zároveň se ale nenudí a je stále na co se dívat. Nakonec má moje kniha mnohem více stránek, než jsem původně myslela, že bude mít, i když jsem omezila jejich počet. Šíře hřebu i přes to narostla, ale to se mi na tom nakonec také líbí. Mám pocit, že jsem se snažila obsáhnout v mé knize základní informace a doplnit je o dostatečný počet ilustrací. S vynecháním ještě nějaké kapitoly, by kniha nepůsobila uceleným dojmem.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Knižní a periodická literatura

Anatomie 1, Čihák Radomír, datum vydání: 02. 09. 2011, katalogové číslo: 1661

Anatomie 2, Čihák Radomír, datum vydání: 20. 08. 2013, katalogové číslo: 1697

Anatomie 3, Čihák Radomír, datum vydání: 22. 01. 2016, katalogové číslo: 15003

Lidské tělo, atlas pro mládež, kolektiv autorů, nakladatel Editions Atlas 2006

Lidské tělo, ilustrovaný atlas, kolektiv autorů, nakladatel Sun 2018

Velký ilustrovaný atlas lidského těla, McMillan, Beverly, nakladatel Svojtka & Co 2009

Lidské tělo v kostce, z angl. přel. D. Kachlík, nakladatel Euromedia Group, 2018

Filmové zdroje

Byl jednou jeden život TV seriál, skladatel Michel Legrand, počet epizod: 26, 1987

Tělesná stráž (E03) (1987)

Kostní dřevě (E04) (1987)

Krev (E05) (1987)

Krevní destičky (E06) (1987)

Srdce (E07) (1987)

Dýchání (E08) (1987)

Mozek (E09) (1987)

Neurony (E10) (1987)

Ústa a zuby (E14) (1987)

Trávení (E15) (1987)

Játra (E16) (1987)

Ledviny (E17) (1987)

Mízní soustava (E18) (1987)

Kosti a kostra (E19) (1987)

Svaly a tuky (E20) (1987)

Válka s toxiny (E21) (1987)

Očkování (E22) (1987)

RESUMÉ

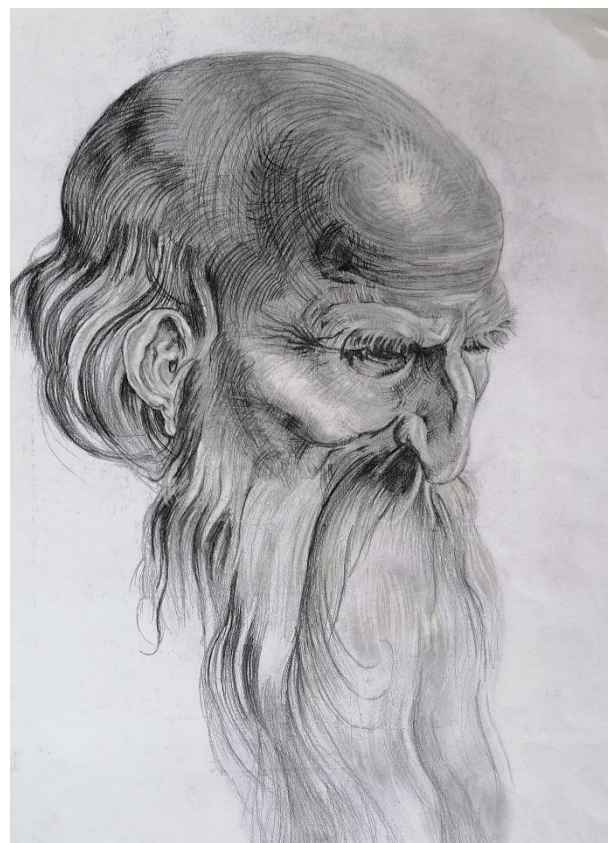
Výsledným produktem mé bakalářské práce je kniha na téma Autorská kniha na téma Lidské tělo nesoucí totožný název. Tištěná verze je zpracována ručně dělanou harmonikovou vazbou s pevnými deskami ve dvou exemplářích. K tomu je přidaná originální verze knihy z ručního papíru. Každá vlastní jednoduché ochranné pouzdro. Kniha se zabývá pěti vybranými typy soustav, u každé je více než jedna barevná ilustrace a také doplňující informace. Kniha je ozvláštněna o netradiční způsob zpracování ilustrací a nejedná se o anatomii těla. Cílem mé práce je předat obzvláště dětem informace o našem těle a rozvinou u nich představitost společně s hravostí. Proto jsem volila zcela nový způsob zobrazení části těl, aby byl jedinečný svým zpracováním a podnítil tak jejich tvořivost. V neposlední řadě jsem chtěla vzbudit zájem i o samotný proces výroby ručního papíru, díky použitým ilustracím.

The final product of my bachelor thesis is a book on the topic author's book with theme human body which bears the same name. Printed version is processed by handmade accordion binding with two specimens of hard boards. In addition to this version is added original version of the book made of handmade paper. Both of them have simple protective case. The book deals with five selected types of systems. Each of those systems has more than one colored illustration as well as additional information. The book is special thanks to a non-traditional technique of illustrations so it's not only about anatomy of human body. The aim of my work is to pass information about our body especially to children and help them to develop their imagination hand to hand with the playfulness. That's why I chose an entirely new way of depicting parts of the bodies so they would be unique in sense of their processing so they would stimulate their creativity. Last but not least I wanted to attract interest in the readers to address the handmade paper production process based on the used illustrations.

SEZNAM PŘÍLOH

- příloha 1 – Kopie kreseb (vlastní foto)
- příloha 2 – Kresby portrétů (vlastní foto)
- příloha 3 – Další kresba na zakázku jezdeckého koně (vlastní foto)
- příloha 4 – tvorba z okruhu umělecké grafiky (vlastní foto)
- příloha 5 – tvorba z okruhu umělecké grafiky. portréty (vlastní foto)
- příloha 6 – malba portrétů náhodných lidí (vlastní foto)
- příloha 7 – fotografie prací různých technik (vlastní foto)
- příloha 8 – fotografie vytvořeného leporela (vlastní foto)
- příloha 9 – fotografie zhotovené knížky O červeném jablíčku a stříbrném talířku (vlastní foto)
- příloha 10 – fotografie práce s názvem Hrátky s papírem, práce s ručním papírem (vlastní foto)
- příloha 11 – fotografie prostorového objektu z papírové hmoty, fotografie slimáků mých synovců (vlastní foto)
- příloha 12 – začátky tvorby, vrstvení bílého papíru s prošíváním (vlastní foto)
- příloha 13 – začátky tvorby. Vrstvení papíru s různými odstíny bílé (vlastní foto)
- příloha 14 – použitý materiál na výrobu ručního papíru (vlastní foto)
- příloha 15 – první pokusy s ručním papírem a je prošívání (vlastní foto)
- příloha 16 – vytrhávané ilustrace lidského těla (vlastní foto)
- příloha 17 – práce s ručním papírem s mými synovci (vlastní foto)
- příloha 18 – kresby dětí o lidském těle (vlastní foto)
- příloha 19 – postup ručního tisku textu knihy (vlastní foto)
- příloha 20 – postup výroby papíru (vlastní foto)
- příloha 21 – zkušební maketa (vlastní foto)
- příloha 22 – postup ručního textu knihy (vlastní foto)
- příloha 23 – postup harmonikové vazby u knihy z ručního papíru (vlastní foto)
- příloha 24 – postup harmonikové vazby u tištěné knihy (vlastní foto)
- příloha 25 – desky knihy (vlastní foto)
- příloha 26 – pouzdra (vlastní foto)
- příloha 27 – výsledný produkt (vlastní foto)

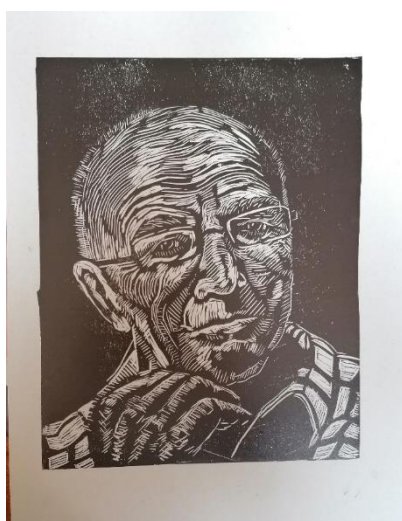
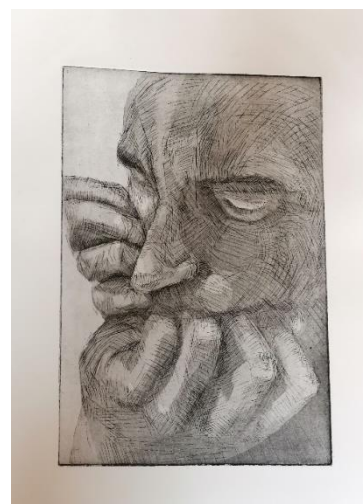
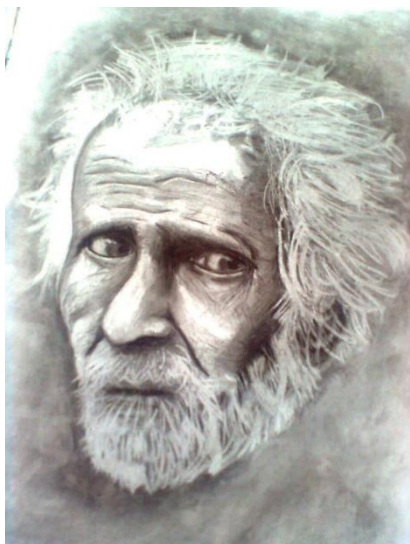
příloha 1 – Kopie kreseb (vlastní foto)

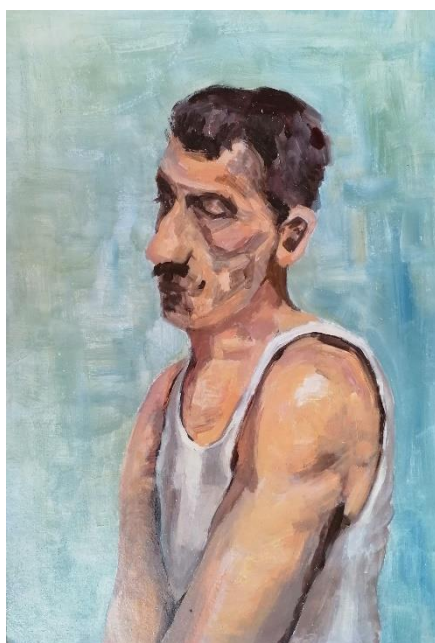
příloha 2 – Kresby portrétů (vlastní foto)

příloha 3 – Další kresba na zakázku jezdeckého koně (vlastní foto)

příloha 4 a 5 – tvorba z okruhu umělecké grafiky. portréty (vlastní foto)

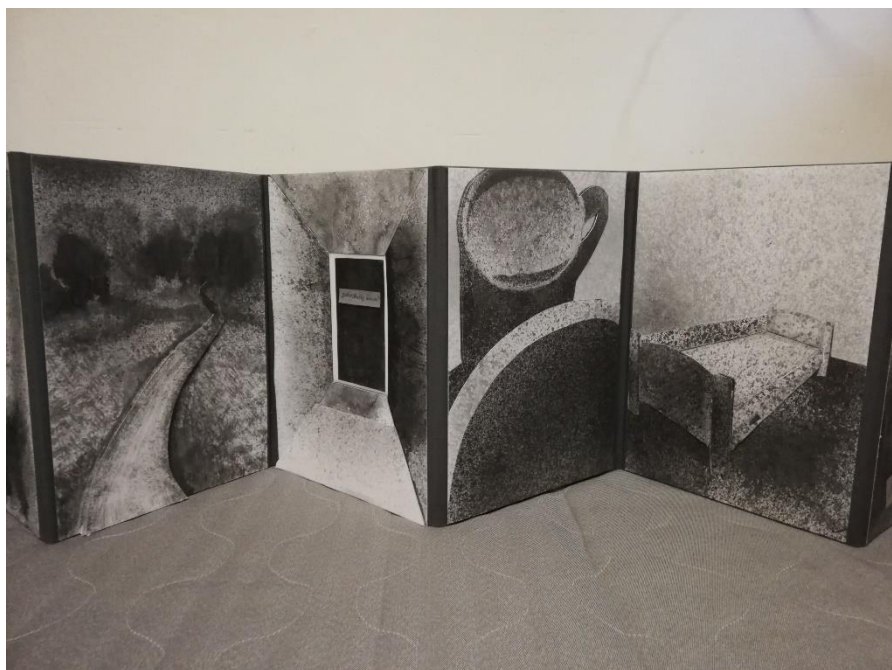
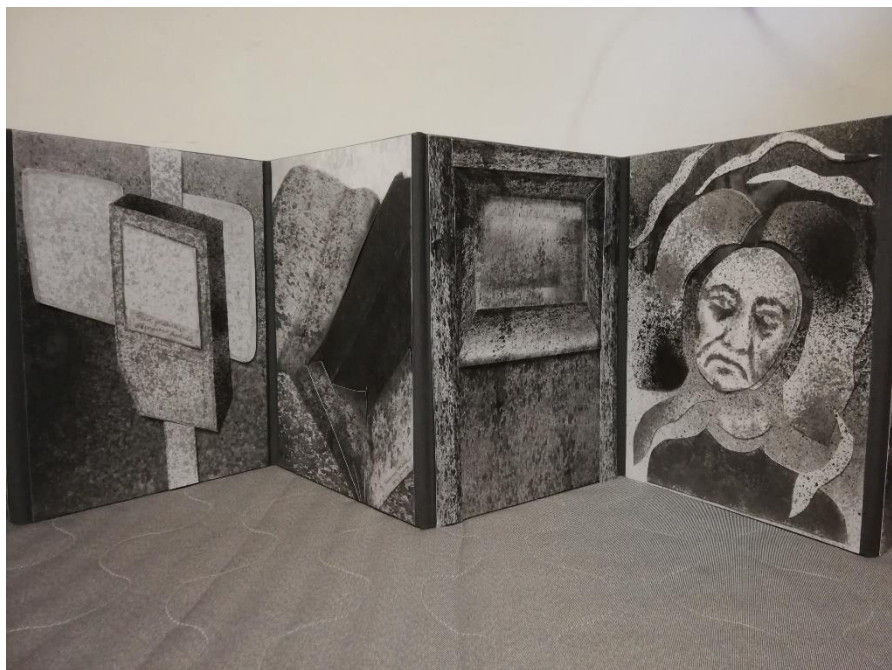
příloha 6 – malba portrétů náhodných lidí (vlastní foto)

příloha 7 – fotografie prací různých technik (vlastní foto)

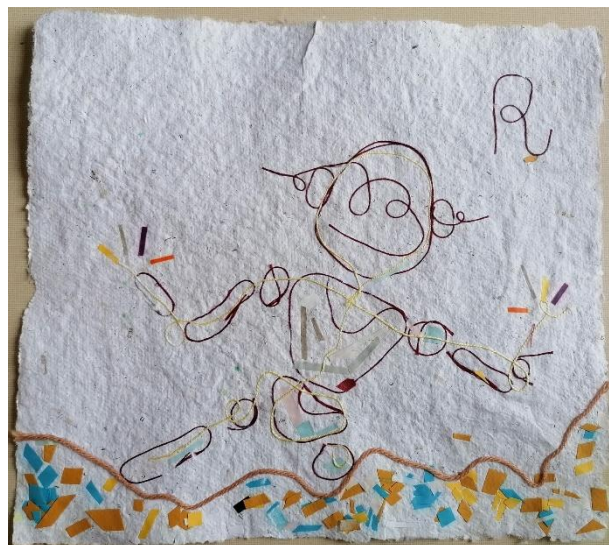
příloha 8 – fotografie vytvořeného leporela (vlastní foto)

příloha 9 – fotografie zhotovené knížky O červeném jablíčku a stříbrném talířku (vlastní foto)

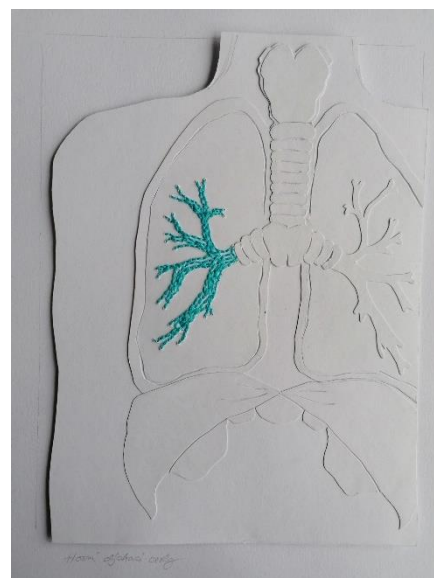
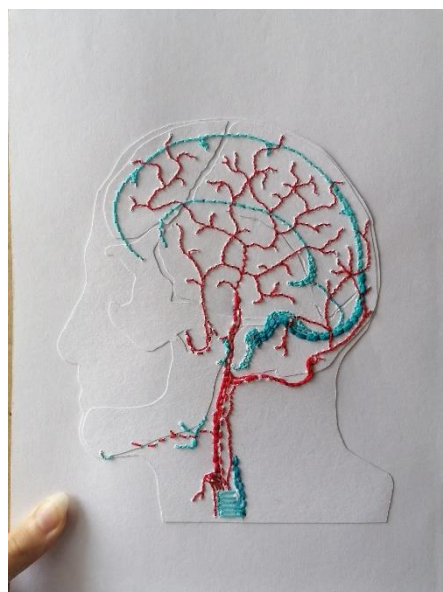
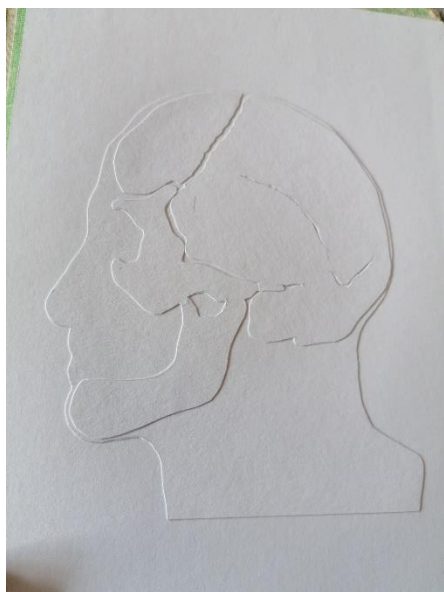
příloha 10 – fotografie práce s názvem Hrátky s papírem, práce s ručním papírem (vlastní foto)

příloha 11 – fotografie prostorového objektu z papírové hmoty, fotografie slimáků mých synovců (vlastní foto)

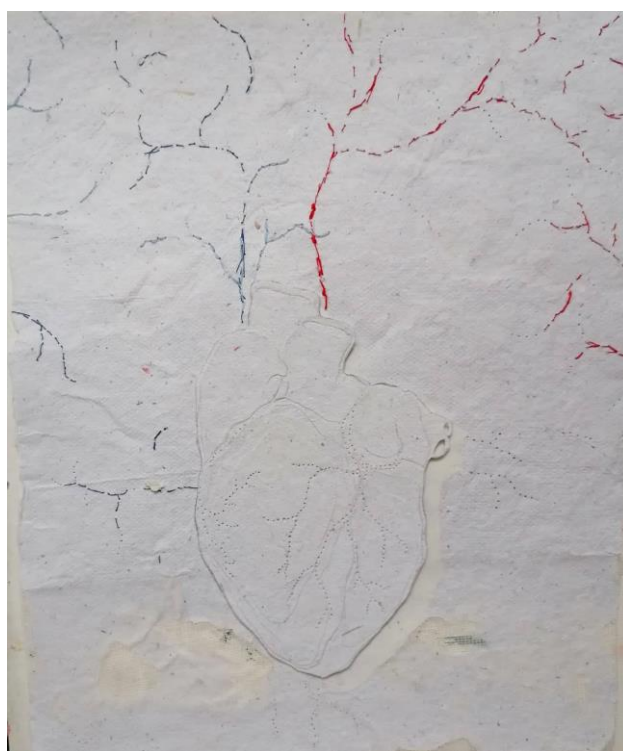
příloha 12 – začátky tvorby, vrstvení bílého papíru s prošíváním (vlastní foto)

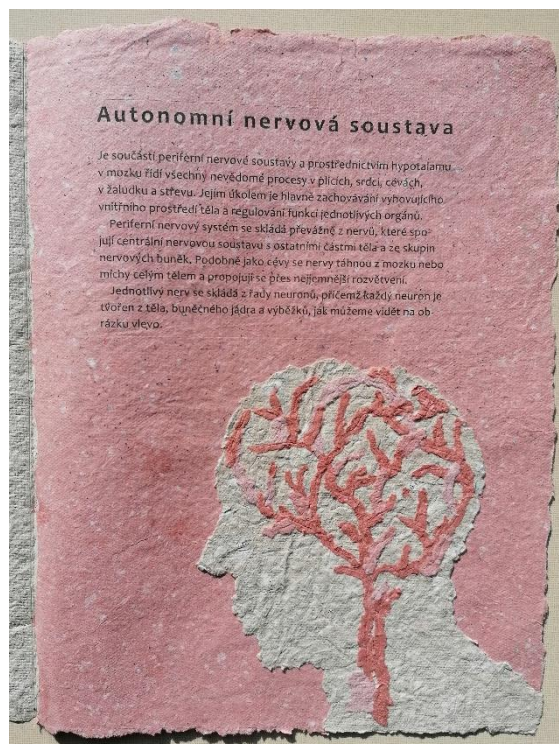
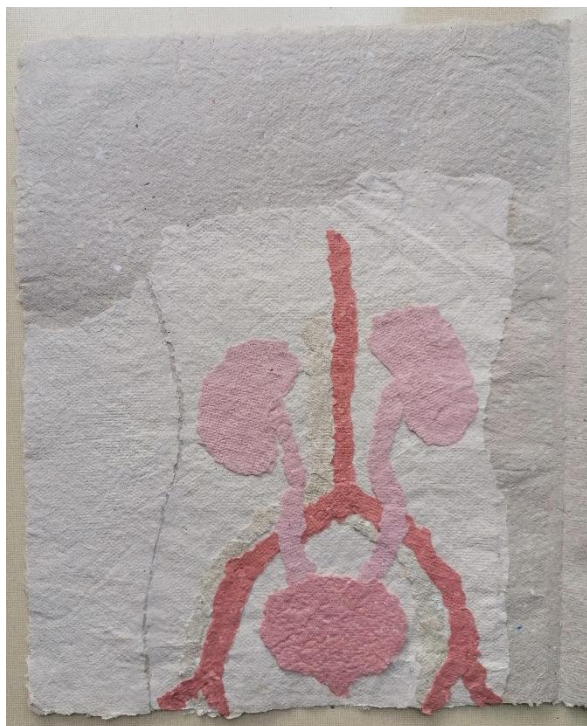
příloha 13 – začátky tvorby. Vrstvení papíru s různými odstíny bílé (vlastní foto)

příloha 14 – použitý materiál na výrobu ručního papíru (vlastní foto)

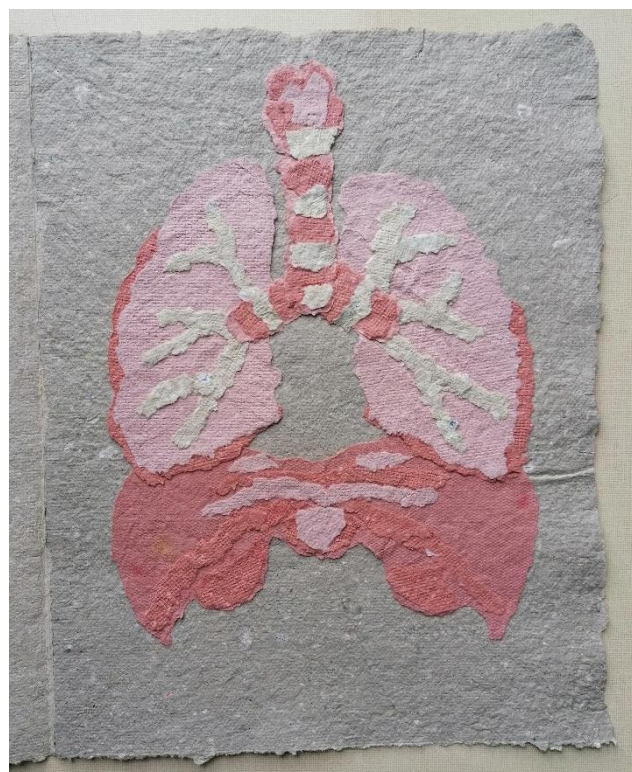
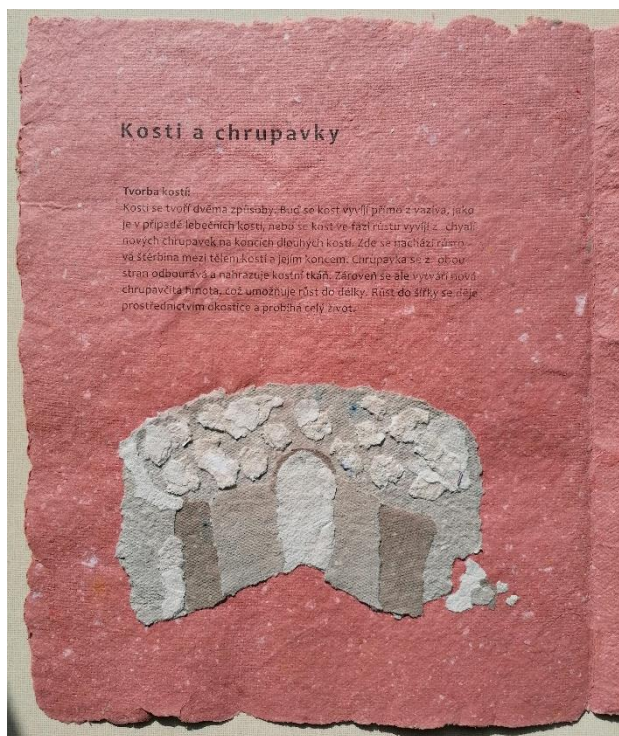
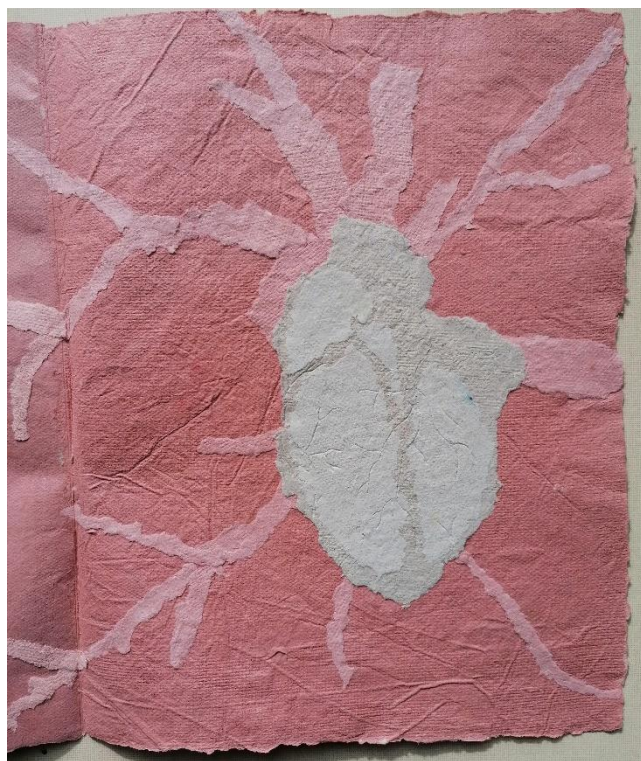
příloha 15 – první pokusy s ručním papíru a je prošívání (vlastní foto)

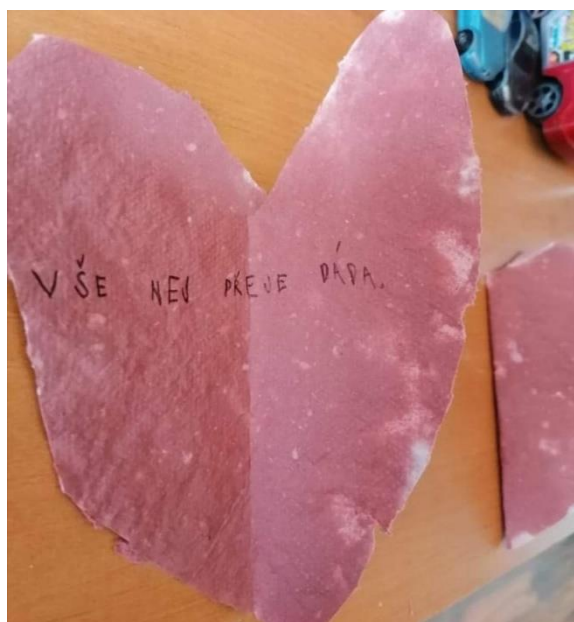
příloha 16 – vytrhávané ilustrace lidského těla (vlastní foto)

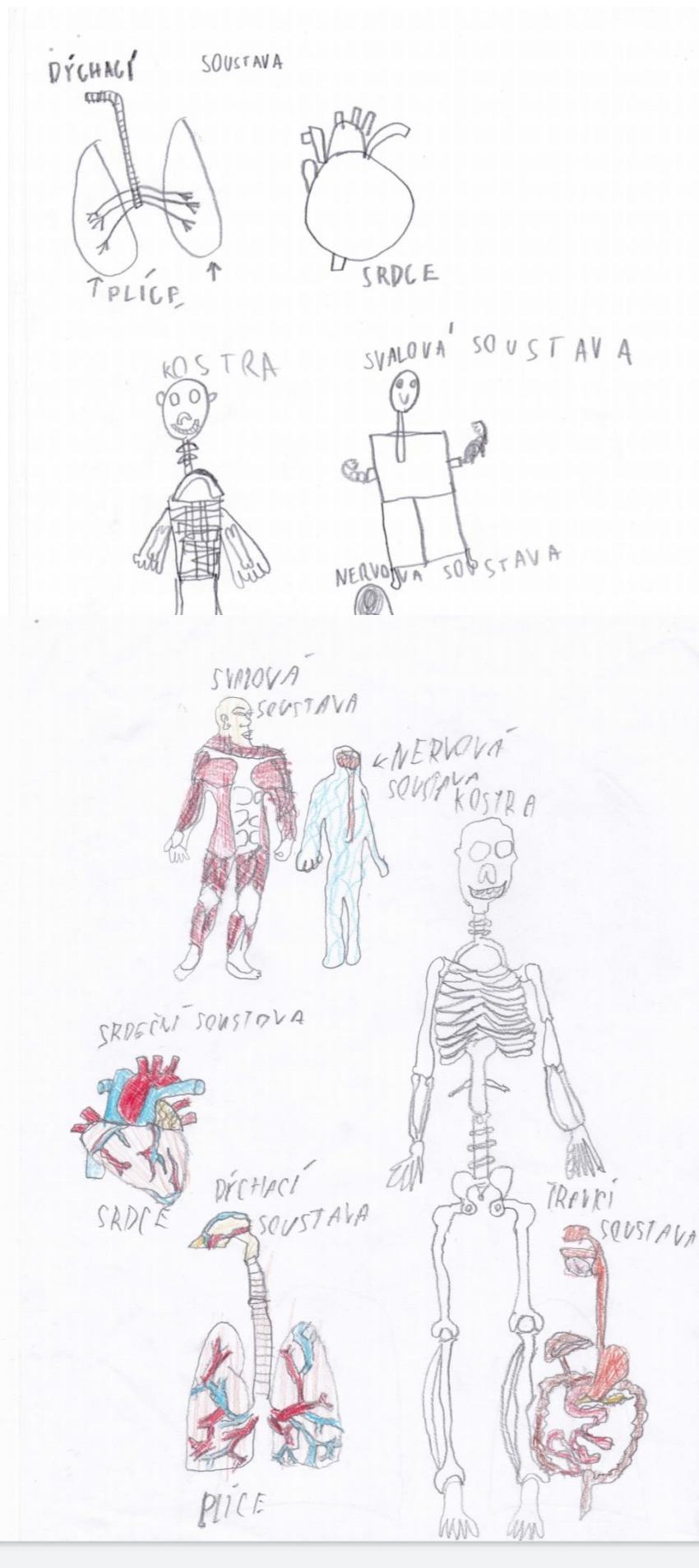
příloha 16 – vytrhávané ilustrace lidského těla (vlastní foto)

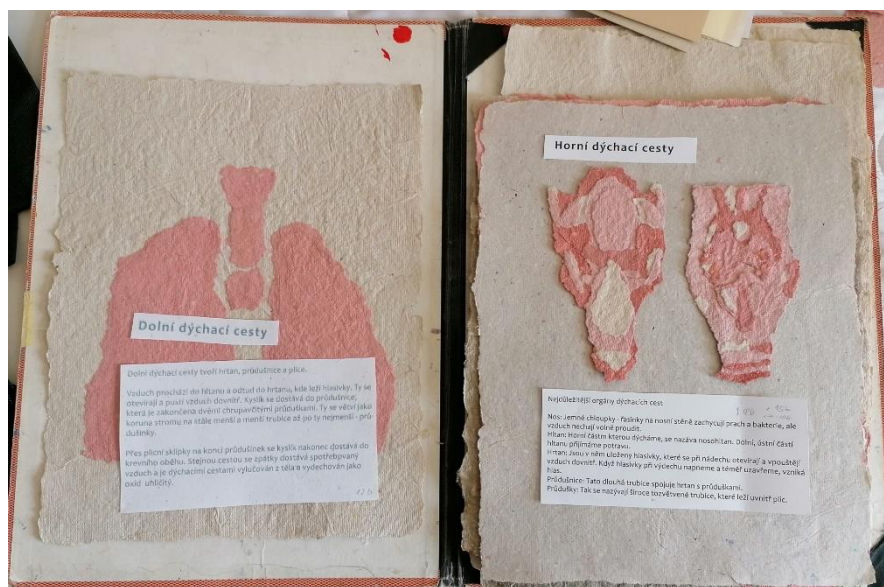
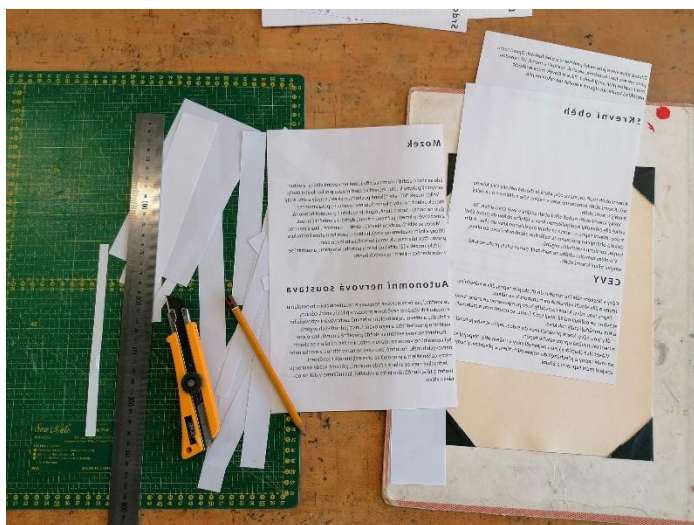
příloha 17 – práce s ručním papírem s mými synovci (vlastní foto)

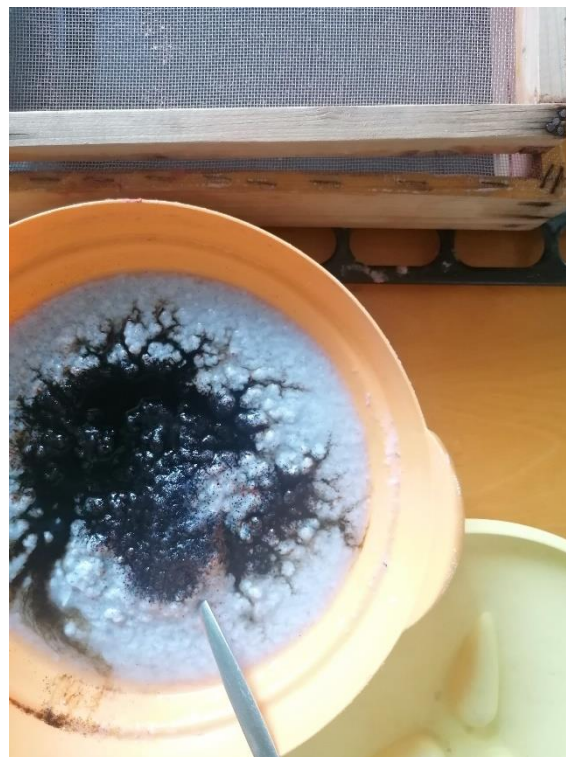
příloha 18 – kresby dětí o lidském těle (vlastní foto)

příloha 19 – postup ručního tisku textu knihy (vlastní foto)

příloha 20 – postup výroby papíru (vlastní foto)

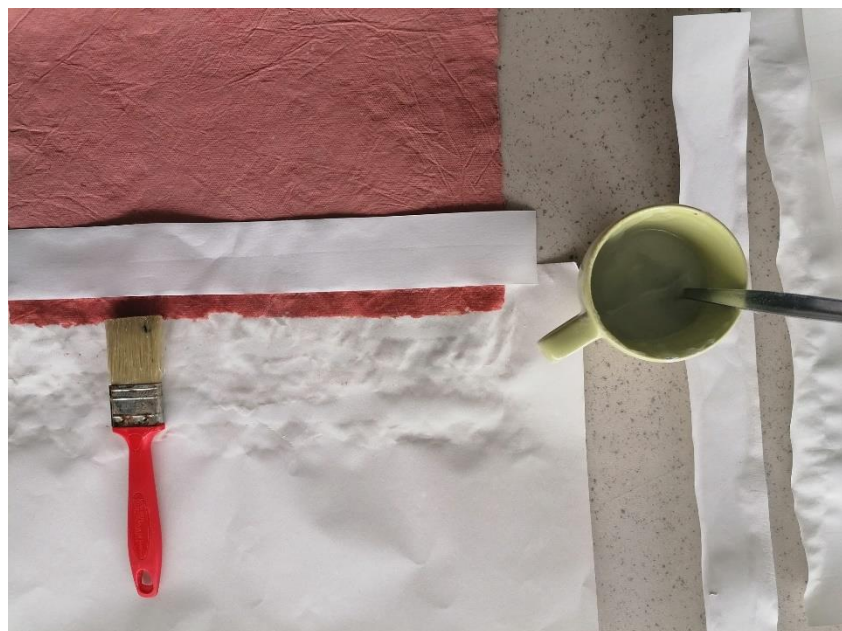

příloha 20 – postup výroby papíru (vlastní foto)

příloha 21 – zkušební maketa (vlastní foto)

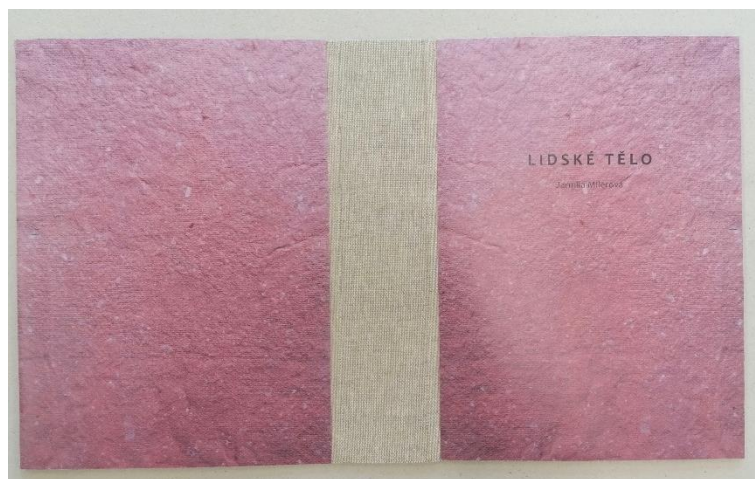

příloha 23 – postup harmonikové vazby u knihy z ručního papíru (vlastní foto)

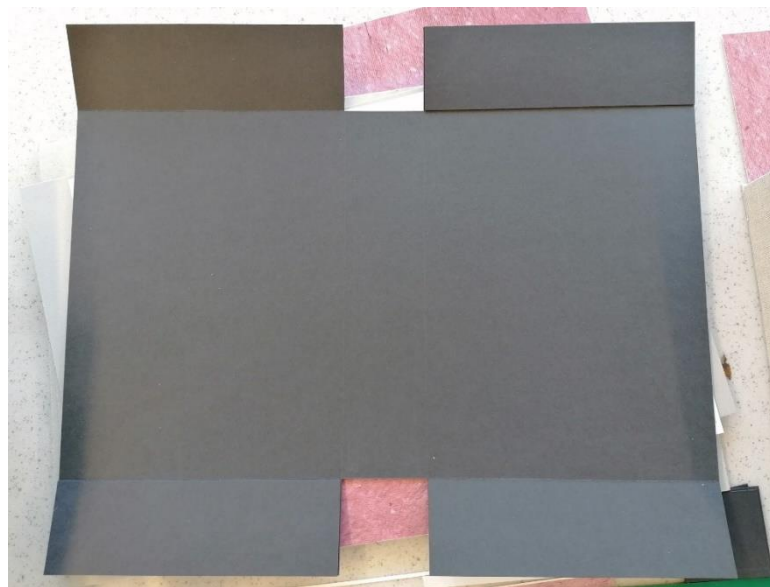

příloha 24 – postup harmonikové vazby u tištěné knihy (vlastní foto)

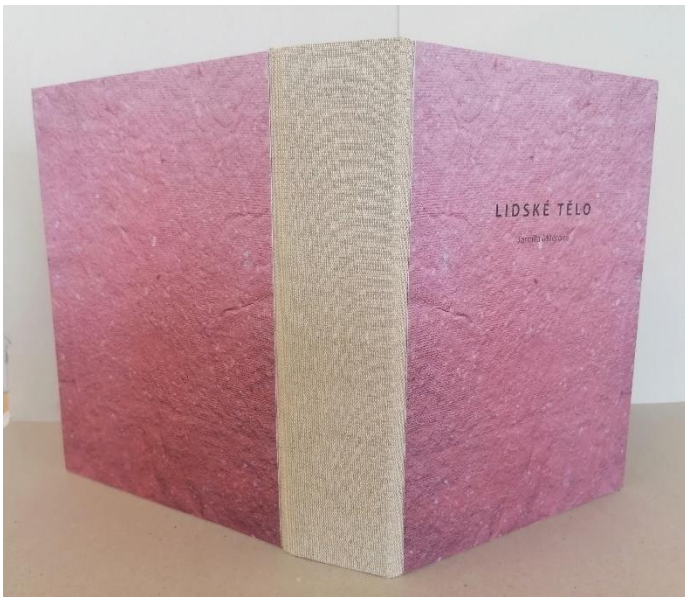
příloha 25 – desky knihy (vlastní foto)

příloha 26 – pouzdra (vlastní foto)

příloha 27 – výsledný produkt (vlastní foto)

příloha 27 – výsledný produkt (vlastní foto)

